

Յառաջիկայ թուով պետի սկսինք Տրատորակել բոլոր նիստի մեծ բանաստեղծ Միքայելիչին հիմնադրուածինը, զոր խոստացան էինք ճակողք թուով մը՝ Միքայելիչիչ Տարի բամբակին առթիւ: Այս անգամ էլ Տրատորակինք թորգմաւորութիւնը Լեւոն ազգային բանաստեղծին ամենէն կրօնկոր բանաստեղծութիւնը ներեն ժէկուն:

ՏԱՂ՝ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԻ ՈՒԹԵԱՆ

— 0 —

Անսիրտ, աննորի, ժողովուրդներ կամիքներու ժողովուրդներ են՝ Ներխառնարգութիւն, թեւ տուր ինծի՝ Թոմ՝ առնեմ այս հին աշխարհէն վեր, պատարարին երկնաւոր վերնագլուաները բարձրանամ, ուր խանգը հրաշքներ կը պարծէ, նորութեան ծաղիկը կը թօթվէ ու յոյսը ոսկի ցուբերով կը պարուրէ:

Այն որուն աշուրները ծերութենէն կը մըթաքին, այն որ զէպ թ հողը խորշովալից ճակատ մը կը հակէ, թող աշխարհի հորիզոնը անհնէ այնպէս ինչպէս իր անցոր նայուածքները զայն կ'ընդգրկեն:

Ներխառնարգութիւն, զուն երկրէս վեր թորի, եւ արեւուն աշքով՝ մէկ թեւեւ միւսը՝ մարդկային զանգուածները թափանցէ՝ վար նայէ՝ Յաւեթական մէջով մայալուած, պիղծ ջրհեղեղի մը մէջ խեղդուած սա միջոցը, երկիրն է: Տես ինչպէս անոր մարացած ջրերուն վրայ խեցեմորթ մը բարձրաճիւղ է իր կոնքին մէջ՝ Դեկի զեկաւոր ու նաւ է միանգամայն, ստորադաս թուլամորթները կ'որսպի, մերթ վեր կ'ելլէ, մերթ խորութեանց մէջ կը մորձիւ: Ձի կպիր կոնակին, եւ կոնակը իրեն չի կպիր. յանկարծ պղզւորակի մը պէս, ժայռի մը կը զարնուի ու կը պայթի: Ոչ ոք անոր կեանքը ճանչցաւ, ոչ ոք անոր վախճանը գիտցաւ: Նսականուած թիւնն է ան:

Ներխառնարգութիւն, քեզի համար կեանքի փնտրան այն ատեն միայն քաղցր է երբ զայն ուրիշներու հետ մէկտեղ կը վայելեալ: Երկնային սրտին ա'յն ատեն ցնծութեամբ կը գիւնդան երբ ոսկի թել մը զանոնք կը միացնէ:

Իրապէս՝ ո'վ երխասարդ բարեկամներ: Ամինն՝ ան երջանկութիւնը, անս մեր ամենուս նպատակակիւղը: Միութեամբ ուսոված, խանդավառութեամբ լուսաւորուած, քայլի'նք միասին, ո'վ երխասարդ բարեկամներ: Նոյնչափ երջանիկ է ան որ ապարքէդին մէջ տեղը ինչպէս. եթէ մեռնի, անոր մարմինը աստիճան մը կ'ըլլայ՝ փառքի պարտոր բարձրանում: համար, Իրապէս՝ ո'վ երխասարդ բարեկամներ: Իրա'ւ, ճամբան քիչուրակ ու լըւրքիւրէն է, բուն ուսով ու սկսորդի մը անոր մտաւոր կ'արդիւն: Բուն ուսով բուն ուսով ետ մղենք, իսկ տեղաւորութեան դէմ՝ մեր առաջին տարիներէն իսկ՝ մաքառիլ սորվինք:

Այն որ, դեռ տղայ, կրցաւ օրօրոցին մէջ հիգրային գլուխը ճգնել, կենտաւրոնները պիտի խեղդէ երբ երխասարդ ըլլայ, դժոխքին ձեռքէ'ն իր զոհը պիտի ետ կորզէ, մինչեւ երկինքը պիտի երթայ զափնին երբ քաղելու: Եւ լի'ն ճոնաւոր նայուածքը չի կրնար հանելու փորէ'ն ինչ որ բանականութիւնը չի կրնար փշրել: Ներխառնարգութիւն, քու թօրիչ հօրը է ինչպէս արծու ինք, ըստ բազուկի ինչպէս շան թիւ:

Ո'ւս ուսի: Մեր շղթայովն աշխարհիս շրջանակը պաշարինք: Մեր մտածումներն ու մեր հոգիները կեդրոնացնենք միակ վստահանքի մը մէջ: Գու չաւղէդ զուրա ելիր, ո'վ երկրազուն, Մենք քեզ նոր ուղիներու մէջ կ'արձակենք: Ու քու փոստած կեղծքը թօթափելով՝ զարնան տարինիդ պիտի վերադառնա Գառնին ու իրաւորին մէջ զոր տարբերութեամբ կը խաղովէր, Աստուծոյ մէկ եղիցի զիովը, իրերու աշխարհը հաստատակոնութեան մասաւ, հովերը մոնչեցին, ալքերն չոտեցան, աստիճան երկնքը չողացուցին:

Այսպէս՝ մարդկութեան աշխարհին մէջ տաւկանի կը տրէ խաւարչութիւնը դիւրեւ, կրքերու տարբեր տակաւին կը պաշարին, բայց թող սէրը իր բոցն արտաշնչէ, հոգեկան աշխարհը քառան պիտի դուրս ելլէ: Ներխառնարգութիւնը իր ծոցին մէջ պիտի փթթեցնէ զայն, բարեկամութիւնը զայն պիտի հաստատապնդէ յաւիտեական ներդաշնակութեան մը մէջ:

Մարդկային սրտերուն ծառոյցները կը ճեղքորտուին, նախապաշարութեանը կը զաղբրն հոգիները մթնշաղկէ (Ողջո'յն, աշխարհութեան արշալո'յս, քու ետեւէդ փրկութեան արեւը կը ծաղի:

ԱՍԱՄ ՄԻՃԻՐԵՎԻԶ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԹԱՆԱԿԸ

— 0 —

Լաւատենները իրաւունք ունեցան Լա Հէի Համաժողովութեամբ իրաւունքն մը եղած պիտի չըլլայ: Սպառազինութեանց վերջնական ջրուրէն, պատերազմիկ արմատական բարձրման չէ անշուշտ որ պիտի իրականացնէ ան: ոչ ոք այդ հրաշալի արդիւնքը համաժողով մը սպասելու չափ միամիտ եղաւ: բայց—ինչպէս որ գուշակած էինք— իրաւարարութեան միջպզգալին մշտական ատեանի մը հաստատումը արդէն ինչոտեւած է այս վայրկեանիս, եւ այդ ատեանին գոյութիւնը Պատերազմին կարծեցեալ անհրաժեշտութեանը դէմ ժողովուրդները ապահովցնող բաւական լուրջ միջոց մը պիտի